TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. kovo 13 d. *

Byloje C-78/07

dėl *Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Italija) 2006 m. gegužės 18 d. Nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2007 m. vasario 13 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna,

Assessorato all'agricoltura e foreste della regione Sicilia,

Regione Sicilia

prieš

Domenico Valvo

* Proceso kalba: italų.

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas U. Lõhmus, teisėjai P. Lindh (pranešėja) ir A. Arabadjiev,

generalinis advokatas Y. Bot,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* G. Aiello,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga,

atsižvelgęs į, susipažinus su generalinio advokato nuomone, priimtą sprendimą nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1997 m. gegužės 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 950/97 dėl žemės ūkio struktūrų efektyvumo pagerinimo (OL L 142, 1997, p. 1) 17 ir 18 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp D. Valvo ir Enos provincijos žemės ūkio inspekcijos *(Ispettorato provinciale dell'agricoltura di Enna)*, Sicilijos regiono žemės ir miškų ūkio ministerijos *(Assessorato all'agricoltura e foreste della regione Sicilia)* ir Sicilijos regiono dėl minėtos inspekcijos atmestų prašymų skirti kompensacines išmokas 1996–1998 metams.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 1996–1998 metais kompensacinių išmokų skyrimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse reglamentavo iš pradžių 1991 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2328/91 dėl žemės ūkio struktūrų efektyvumo pagerinimo (OL L 218, 1991, p. 1), iš dalies pakeistas 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 3669/93

(OL L 338, 1993, p. 26, toliau – Reglamentas Nr. 2328/91), vėliau – Reglamentas Nr. 950/97, kuriuo buvo pakeistas ir panaikintas Reglamentas Nr. 2328/91.

4 Reglamento Nr. 950/97 IX skyriaus „Parama, skirta mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms“ I skirsnio „Kompensacinės išmokos“ 17–19 straipsniuose iš esmės pakartotos Reglamento Nr. 2328/91 17 ir 18 straipsnių nuostatos. Šiuose straipsniuose numatyta:

„*17 straipsnis*

1. Mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, kurių sąrašas nustatomas laikantis 21 straipsnyje numatytos tvarkos, siekdamos užtikrinti žemės ūkio veiklos tęstinumą ir išsaugoti minimalų gyventojų skaičių ar tokių vietovių kraštovaizdį valstybės narės gali nustatyti pagalbos schemas, skirtas skatinti žemės ūkio veiklą ir gerinti tokiose vietovėse ūkininkaujančių asmenų finansinę padėtį.

Taikant šiose pagalbos schemose numatytas priemones atsižvelgiama į kiekvieno regiono padėtį ir jo plėtros tikslus.

2. Pirmoje dalyje numatytose vietovėse valstybės narės gali skirti metines kompensacines išmokas, kurios nustatomos atsižvelgiant į nuolatines gamtines kliūtis.

18 straipsnis

1. Valstybės narės gali skirti kompensacines išmokas ūkininkams, dirbantiems mažiausiai tris žemėnaudos hektarus, kurie nuo pirmosios kompensacinės išmokos sumokėjimo dienos įsipareigoja užsiimti ūkininkavimu ne mažiau kaip penkerius metus, laikydamiesi 17 straipsnyje numatytų tikslų. Nuo tokios pareigos gali būti atleidžiamas ūkininkas, nutraukęs žemės ūkio veiklą, su sąlyga, kad ir toliau yra užtikrinamas atitinkamų plotų eksploatavimas; jis atleidžiamas nuo šios pareigos *force majeure*, pavyzdžiui, tokių žemės plotų ekspropriacijos ar nusavinimo visuomenės interesams, atvejais; taip pat, kai gauna senatvės ar išankstinę senatvės pensiją.

Tačiau Pietų Italijos regione, įskaitant salas, Prancūzijos užjūrio departamentuose ir Ispanijos, Graikijos bei Portugalijos regionuose nustatytas minimalus ūkio plotas – du žemėnaudos hektarai.

2. Valstybės narės gali numatyti papildomas ar ribojančias kompensacinių išmokų skyrimo sąlygas, įskaitant sąlygas, skatinančias su aplinkos apsaugos reikalavimais ir kraštovaizdžio išsaugojimu suderinamą veiklą.

19 straipsnis

<…>

3. Su kompensacinės išmokomis susijusios išlaidos nėra bendrai finansuojamos iš (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų) fondo lėšų, jei ūkininkas gauna senatvės ar išankstinę senatvės pensiją.

Draudžiama skirti kompensacines išmokas, viršijančias šiame skyriuje numatytus dydžius ar neatitinkančias jame numatytų sąlygų.

<…>“ (Neoficialus vertimas)

Nacionalinės teisės aktai

5 Kompensacines išmokas reglamentuojančios Bendrijos nuostatos buvo perkeltos į Sicilijos regione taikomą teisę iš kelių fondų finansuojamos veiklos programos (POP 2) (*Oficialus Sicilijos regiono leidinys*, 1996 m. sausio 13 d., toliau – veiklos programa).

6 Veiklos programoje šių kompensacinių išmokų gavėjai apibrėžiami kaip ūkininkai, kurie dirba mažiausiai du žemėnaudos hektarus ir nuo pirmojo prašymo pateikimo bei pirmosios pagalbos sumokėjimo dienos įsipareigoja ūkininkauti ne mažiau kaip penkerius metus; be to, jie negauna senatvės ar išankstinės senatvės pensijos.

7 Pagal veiklos programą nuo ankstesniame punkte nurodytos pareigos ūkininkauti penkerius metus gali būti atleidžiami ūkininkai, kurie:

— nutraukia žemės ūkio veiklą su sąlyga, kad ir toliau yra užtikrinama ūkio veikla,

— nutraukia žemės ūkio veiklą dėl *force majeure*, pavyzdžiui, dėl ekspropriacijos ar nusavinimo visuomenės interesams atvejais,

— įsipareigojimų vykdymo laikotarpiu gauna senatvės pensiją ar išankstinę senatvės pensiją.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 Buvęs banko darbuotojas D. Valvo 44 metų išėjo iš darbo tam, kad galėtų vykdyti ūkininko veiklą. Tik išėjęs jis gavo ankstesnio darbdavio pensijų fondo, sudaryto iš darbuotojų įmokų, mokamą išdirbto laiko socialinę išmoką.

9 D. Valvo prašė skirti kompensacines išmokas 1994–1998 metams. Šios išmokos jam buvo skirtos 1994 ir 1995 metais, tačiau atsisakyta skirti kitiems trejiems metams. 1999 m. birželio 4 d. Sprendimu Enos provincijos žemės ūkio inspekcija atmetė jo prašymą skirti kompensacines išmokas 1996, 1997 ir 1998 metams, motyvuodama tuo, kad D. Valvo gavo išankstinę senatvės pensiją.

10 Dėl tokio sprendimo panaikinimo D. Valvo pateikė ieškinį Sicilijos regioniniame administraciniame teisme *(Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia),* kuris ieškinį patenkino. Šis teismas nusprendė, kad D. Valvo mokamos išdirbto laiko pensijos negalima prilyginti senatvės pensijai ir kad jis atitinka visas kompensacinių išmokų skyrimo sąlygas. Enos provincijos žemės ūkio inspekcija, Sicilijos regiono žemės ir miškų ūkio ministerija ir Sicilijos regionas šį pirmosios instancijos teismo sprendimą apeliacine tvarka apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

11 Abejodama dėl Reglamento Nr. 950/97 17 ir 18 straipsnių išaiškinimo Sicilijos regiono administracinės jurisdikcijos taryba *(Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana)* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar kompensacinių išmokų galima nemokėti gaunančiam pensiją, būtent – išdirbto laiko pensiją, ūkininkui?“

Dėl prejudicinio klausimo

Pirminė pastaba

12 Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms, įvykusioms pirmoje atitinkamo laikotarpio dalyje, taikomas Reglamentas Nr. 950/97, o įvykusioms antroje atitinkamo laikotarpio dalyje – Reglamentas Nr. 2328/91. Tačiau kadangi taikytinos abiejų reglamentų nuostatos iš esmės yra identiškos, o prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Italijos vyriausybė bei Europos Bendrijų Komisija remiasi tik Reglamentu Nr. 950/97, į prejudicinį klausimą galima atsakyti vadovaujantis tik šio reglamento nuostatomis.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

13 Italijos vyriausybė ir Komisija mano, kad Reglamentu Nr. 950/97 valstybėms narėms suteikta teisė mokėti kompensacines išmokas ūkininkui, kuris, be kita ko, gauna senatvės pensiją arba kitą socialinę išmoką.

14 Tačiau Italijos vyriausybė teigia, kad tuo atveju, kai atitinkama valstybė narė nusprendė neskirti kompensacinių išmokų ūkininkui, gaunančiam senatvės ar išankstinę senatvės pensiją, ši išmoka negali būti mokama, kai ūkininkas gauna pensiją, būtent – išdirbto laiko pensiją. Savo ruožtu Komisija mano, kad pagal šį reglamentą valstybei narei nedraudžiama skirti kompensacinių išmokų ūkininkui, kuris vykdydamas savo veiklą kartu gauna pensiją, įskaitant išdirbto laiko pensiją.

Teisingumo Teismo atsakymas

15 Pagal Reglamento Nr. 950/97 17 straipsnį valstybės narės gali nustatyti pagalbos schemą kompensacinių išmokų forma, skirtą skatinti žemės ūkio veiklą ir gerinti mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ūkininkaujančių asmenų finansinę padėtį.

16 Šio reglamento 18 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės gali skirti šias kompensacines išmokas ūkininkams, jeigu jie atitinka dvi sąlygas: pirma, dirba minimalaus ploto žemėnaudą – du hektarus Pietų Italijos regione, įskaitant salas, antra, įsipareigoja ne mažiau kaip penkerius metus užsiimti ūkininkavimu, atitinkančiu to paties reglamento 17 straipsnyje numatytus tikslus.

17 Iš šių 17 ir 18 straipsnių teksto, konkrečiai kelis kartus juose pavartojus veiksmažodį „galėti“, išplaukia, jog valstybės narės turi teisę skirti kompensacines išmokas šiuose straipsniuose numatytas sąlygas atitinkantiems ūkininkams. Be to, pagal Reglamento Nr. 950/97 18 straipsnio 2 dalį valstybėms narėms aiškiai leidžiama numatyti papildomas ar ribojančias šių išmokų skyrimo sąlygas. Taigi šioje srityje Bendrijos teisės aktų leidėjas valstybėms narėms suteikė vertinimo teisę (žr. 1998 m. spalio 22 d. Sprendimo *Jokela ir Pitkäranta*, C-9/97 ir C-118/97, Rink. p. I-6267, 36 ir 37 punktus).

18 Be to, Reglamento Nr. 950/97 18 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje ir 19 straipsnio 3 dalies pirmojoje pastraipoje įtvirtintos specifinės nuostatos, susijusios su ūkininko senatvės ar išankstinės senatvės pensijos gavimu. Gaunantis tokią pensiją ūkininkas atleidžiamas nuo pareigos ūkininkauti penkerius metus. Be to, tokiu atveju negalimas joks bendrasis finansavimas iš Bendrijos lėšų.

19 Šios nuostatos yra susijusios ne su valstybių narių teise skirti kompensacines išmokas senatvės ar išankstinę senatvės pensijas gaunantiems ūkininkams, o tik su tokios pensijos gavimo pasekmėmis ūkininkui ir Europos Bendrijai.

20 Iš to išplaukia, kad valstybės narės gali skirti kompensacines išmokas pagal senatvės ar išankstinės senatvės pensijų sistemas pensiją gaunančiam ūkininkui ar jų neskirti. Tokia išvada taip pat darytina tuo atveju, kai šis ūkininkas gauna kitas socialines išmokas, kaip antai išdirbto laiko pensiją, kurių atžvilgiu Reglamente Nr. 950/97 nėra įtvirtinta specialių nuostatų ir kurioms taikoma šio reglamento 17 ir 18 straipsniuose numatyta tvarka. Taigi tuo atveju, kai ūkininkas gauna kitos rūšies išmokas, pavyzdžiui, išdirbto laiko pensiją, valstybės narės išsaugo teisę skirti jam kompensacines išmokas ar jų neskirti.

21 Iš Teisingumo Teismui pateiktų nacionalinės teisės aktų matyti, kad kompensacinės išmokos neskiriamos senatvės ar išankstinę senatvės pensiją gaunančiam ūkininkui. Atvirkščiai, neatrodo, kad ši išimtis taikoma tuo atveju, kai šis ūkininkas gauna išdirbto laiko pensiją, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje.

22 Tačiau Teisingumo Teismas neturi spręsti dėl nacionalinių nuostatų taikymo srities, nes tokią funkciją turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Taigi pastarasis teismas turi patikrinti, ar pasinaudojęs teise skirti kompensacines išmokas šio sprendimo 16 punkte primintas sąlygas atitinkančiam ūkininkui ir galimybe taikyti papildomas šių išmokų skyrimo sąlygas nacionalinės teisės aktų leidėjas nusprendė neskirti šių išmokų ne tik senatvės ar išankstinę senatvės pensiją gaunančiam ūkininkui, bet taip pat išdirbto laiko pensiją gaunančiam ūkininkui.

23 Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas pastabas, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 950/97 17 ir 18 straipsniais valstybėms narėms suteikta teisė skirti kompensacines išmokas šiuose dviejuose straipsniuose įtvirtintas sąlygas atitinkančiam ūkininkui. Vis dėlto juose nedraudžiama valstybei narei nemokėti tokių išmokų, šiam ūkininkui gaunant pensiją, būtent – išdirbto laiko pensiją.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

24 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

1997 m. gegužės 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 950/97 dėl žemės ūkio struktūrų efektyvumo pagerinimo 17 ir 18 straipsniais valstybėms narėms suteikta teisė skirti kompensacines išmokas šiuose dviejuose straipsniuose įtvirtintas sąlygas atitinkančiam ūkininkui. Vis dėlto juose nedraudžiama valstybei narei nemokėti tokių išmokų, šiam ūkininkui gaunant pensiją, būtent – išdirbto laiko pensiją.

Parašai.